

Interreg V A Projekt INT179:

Modell eines grenzüberschreitenden Monitorings – innovative Maßnahmen der Datenerhebung in der Metropolregion Stettin
Model transgranicznego monitoringu – innowacyjne sposoby pozyskiwania danych w Regionie Metropolitalnym Szczecina

Regionaler Workshop „Zukunftsbranchen in der Metropolregion Stettin“, 26. November 2020

Warsztaty regionalne „Branże przyszłości w Metropolitalnym Regionie Szczecina”, 26 listopada 2020

**Dokumentation
Dokumentacja**

Veranstalter	Staatskanzlei des Landes Mecklenburg-Vorpommern -
Organizator	Geschäftsstelle für die Metropolregion Stettin
Dokumentation	INFRASTRUKTUR & UMWELT
Dokumentacja	Professor Böhm und Partner, Potsdam

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Programm

Program

13:00 – **Begrüßung und Einführung in den Workshop**
13:10 **Powitanie i wprowadzenie**
Patrick Dahlemann, Parlamentarischer Staatssekretär für Vorpommern
Thomas Meyer, Staatskanzlei des Landes Mecklenburg-Vorpommern - Geschäftsstelle für die Metropolregion Stettin
Jacek Wójcikowski, Centrum Inicjatyw Gospodarczych, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
Leszek Jastrzębski, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego

13:10 – **Ziele des Workshops**
13:20 **Cele warsztatu**
Thomas Meyer, Staatskanzlei des Landes Mecklenburg-Vorpommern - Geschäftsstelle für die Metropolregion Stettin

Beiträge und Diskussion zu Zukunftsbranchen in der Metropolregion Stettin **Opinie i dyskusja na temat branż przyszłości w Metropolitalnym Regionie Szczecina**

13:20 – **Zukunftsbranchen und Wirtschaftliche Entwicklung**
14:20 **Branże przyszłości i rozwój gospodarczy**
Dr. Ulrich Vetter, Förder- und Entwicklungsgesellschaft Vorpommern-Greifswald
Vermarktung von Gewerbeflächen für Zukunftsbranchen
Marketing przestrzeni komercyjnej dla branż przyszłości
Silvio Moritz, ICU Investor Center Uckermark GmbH
Berufe der Zukunft – was ist wirklich wichtig? Und wie soll das festgestellt werden?
Zawody przyszłości – co jest naprawdę ważne? I jak to stwierdzić?
Dr hab. inż. Krzysztof Pietruszewicz, prof. ZUT, Zachodniopomorsku Uniwersytet Technologiczny

14:20 – **Pause**
14:30 **Przerwa**

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

14:30 –
15:15

Berufe der Zukunft – wo und wie werden wir arbeiten?

Zawody przyszłości – gdzie i jak będziemy pracowali?

Dr. Magdalena Ławicka, Klaster ICT Pomorza Zachodniego

Startups und Ausgründungen aus Universitäten

Startupy i wydzielenie się z uniwersytetów

Dr. Wolfgang Blank, WITENO GmbH, IHK Neubrandenburg für das östliche Mecklenburg-Vorpommern

15:15 –
15:30

Zusammenfassung der Veranstaltung und Verabschiedung

Podsumowanie warsztatu i pożegnanie

Thomas Meyer, Staatskanzlei des Landes Mecklenburg-Vorpommern - Geschäftsstelle für die Metropolregion Stettin

Jacek Wójcikowski, Centrum Inicjatyw Gospodarczych, Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Dokumentation

Dokumentacja

Begrüßung, Einführung in den Workshop

Powitanie, wprowadzenie do warsztatu

Irena Stróżyńska, Stellvertretende Direktorin des Vereins der polnischen Gemeinden der Euroregion Pomerania und Moderatorin der Veranstaltung begrüßte die Teilnehmer und stellte das Projekt „Modell eines grenzüberschreitenden Monitorings – innovative Maßnahmen der Datenerhebung in der Metropolregion Stettin“ und dessen Leadpartner, das Büro für Raumplanung der Wojewodschaft Westpommern vor.

In seinem per Video übertragenen Grußwort äußerte **Patrick Dahlemann, Parlamentarischer Staatssekretär für Vorpommern**, die Erwartung, dass im Workshop Fragen nach den Zukunftsbranchen, nach Möglichkeiten der Entwicklung von Großgewerbestandorten wie dem Industriepark Stettin-Berlin in der Metropolregion Stettin beantwortet werden. Daraus müssten sich in der Folge konkrete gemeinsame Initiativen zum gegenseitigen Vorteil ableiten lassen.

Thomas Meyer, Leiter der Geschäftsstelle für die Metropolregion Stettin erläuterte das Veranstaltungskonzept, welches auf Impulsvorträge und Diskussionen setze. Er unterstrich, dass die Entwicklung der Zukunftsbranchen die Metropolregion nachhaltig prägen werde.

Jacek Wójcikowski, Direktor des Zentrums für Wirtschaftsiniciativen des Marschallamtes der Wojewodschaft Westpommern, erinnerte an die Schnelllebigkeit der Geschäftswelt, was das enorme Wachstum im Online-Versandhandel zeige und auch in der Wojewodschaft Westpommern zu Investitionen geführt habe.

Irena Stróżyńska, zastępca Dyrektora Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania i moderatorka spotkania, powitała uczestników oraz przedstawiła projekt „Model transgranicznego monitoringu – innowacyjne sposoby pozyskiwania danych w regionie metropolitalnym Szczecina” i jego partnera wiodącego - Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.

W przedstawionym w formie filmu wideo powitaniu **Patrick Dahlemann, Parlamentarny Sekretarz Stanu do spraw Pomorza Przedniego**, wyraził swoje oczekiwania mówiące, iż warsztaty pozwolą znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące branż przyszłościowych, możliwości regionu w zakresie wielkoobszarowych lokalizacji inwestycyjnych takich, jak Park Przemysłowy Berlin-Szczecin w regionie metropolitalnym Szczecina. Na tej podstawie trzeba będzie określić konkretne wspólne inicjatywy służące wzajemnym korzyściom.

Thomas Meyer, kierownik Biura do spraw Regionu Metropolitalnego Szczecina, objaśnił koncepcję spotkania opierającą się o referaty wejściowe i dyskusję. Podkreślił, iż rozwój branż przyszłości będzie w trwały sposób determinować region metropolitalny.

Jacek Wójcikowski, Dyrektor Centrum Inicjatyw Gospodarczych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, przypomniał o tempie funkcjonowania świata biznesu, co pokazuje ogromny wzrost internetowego handlu

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

wysyłkowego i doprowadziło również w
Województwie Zachodniopomorskim do inwestycji.

Ziele des Workshops

Thomas Meyer erläuterte die Ziele des Workshops und hob dabei die Bedeutung der Wirtschaftszusammenarbeit als Treiber der Verflechtung hervor. Deren genaue Kenntnis sei zentral für zielgerichtete Maßnahmen. Der Workshop solle daher einen Beitrag liefern um zentrale Fragen zu beantworten:

- Welches sind die Zukunftsbranchen?
- Welche Auswirkungen werden diese auf den Arbeitsmarkt haben?
- Welche Daten stehen zur Verfügung?

Welche neuen und innovativen Formen der Datenerhebung können wir entwickeln?

Cele warsztatów

Thomas Meyer wyjaśnił cele warsztatów i podkreślił przy tym znaczenie współpracy gospodarczej, jako siły napędowej rozrastających się powiązań. Dokładna wiedza w zakresie tego tematu ma centralne znaczenie dla ukierunkowania działań. Warsztaty powinny więc stać się przyczynkiem do znalezienia odpowiedzi na zasadnicze pytania:

- Jakie są branże przyszłości?
- Jakie będą one miały konsekwencje dla rynku pracy?

Jakie nowe i innowacyjne formy pozyskiwania danych możemy w oparciu o to stworzyć?

Zukunftsbranchen und wirtschaftliche Entwicklung

Branże przyszłości i rozwój gospodarczy

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Dr. Ulrich Vetter, Geschäftsführer der Förder- und Entwicklungsgesellschaft Vorpommern-Greifswald machte zu Beginn seines Beitrags deutlich, dass Zukunftsbranchen an konkrete Voraussetzung gebunden seien. Vorpommern sei ein europäischer Top-Standort mit Perspektiven. Mit Stettin als Treiber, Berlin im Rücken und Greater Copenhagen als Vorreiter in Sachen Zukunftstechnologien um die Ecke habe die Metropolregion beste Chancen um an den Zukunftsentwicklungen wie Digitalisierung und Dekarbonisierung teilzuhaben. Die Dynamik zwischen ländlichem Raum und Metropole kreierte neue Möglichkeiten. In einem Strategieprozess mit dem Zeithorizont 2050 würden dafür für Vorpommern-Greifswald derzeit die Grundlagen entwickelt.

Er machte deutlich, dass die Metropolregion bei den großen Zukunftsthemen gut aufgestellt sei.

Beim Thema Kreislaufwirtschaft biete die Region beste Voraussetzungen. Besonders am Bioökonomiestandort Anklam haben sich innovative Firmen angesiedelt, beispielsweise um Kerosin aus nachwachsenden Rohstoffen zu gewinnen oder aus Plastikabfällen Diesel oder Autoreifen herzustellen. Die alle zwei Jahre stattfindende Bioökonomiekonferenz sei ein wichtiger Branchentreff. In der Landwirtschaft würden in Vorpommern unter dem Stichwort „Smart Farming“ mit Unterstützung renommierter Forschungsinstitute neue Produktionstechnologien entwickelt.

Die Notwendigkeit der Digitalisierung betreffe alle Branchen, auch Bestandsunternehmen. Dazu sei der Ausbau der Breitbandinfrastruktur aber auch der mobilen Netze auf die Standards 5G und in Zukunft auch 6G erforderlich.

Eine weitere Chance biete die Kreativwirtschaft: viele Unternehmen verließen Berlin und kämen nach Vorpommern-Greifswald. Das Haus mit Grundstück sei hier erschwinglich. Das

Dr Ulrich Vetter, Dyrektor Spółki Aktywizacji i Rozwoju Powiatu Pomorze Przednie-Greifswald na początku swojej wypowiedzi wskazał wyraźnie, iż branże przyszłości związane są z konkretnymi uwarunkowaniami. Pomorze Przednie jest wiodącą europejską lokalizacją z dużymi perspektywami. Ze Szczecinem jako siłą napędową, Berlinem za plecami i Regionem Greater Copenhagen jako awangardą technologii przyszłości za rogiem, region metropolitalny posiada najlepsze szanse partycypacji w rozwoju takich obszarów przyszłościowych, jak digitalizacja i dekarbonizacja. Dynamika układu pomiędzy obszarami wiejskimi i metropolią kreuje nowe możliwości. W chwili obecnej w strategicznym procesie planistycznym przy horyzoncie czasowym roku 2050, tworzone są w Powiecie Pomorze Przednie-Greifswald podstawy ku temu.

Powiedział on wyraźnie, że region metropolitalny jest dobrze pozycjonowany w kontekście tematów przyszłości. Jeżeli chodzi o temat gospodarki cyrkularnej, region oferuje najlepsze uwarunkowania. Szczególnie w Anklam, lokalizacji przedsiębiorstw z obszaru bioekonomii, powstały innowacyjne firmy, które na przykład pozyskują paliwo lotnicze z surowców odnawialnych bądź z plastikowych odpadów. Wytwarzają olej napędowy lub opony samochodowe. Odbywająca się co dwa lata konferencja bioekonomii jest ważnym spotkaniem branżowym. Przy wsparciu renomowanych instytucji badawczych w rolnictwie na Pomorzu Przednim w ramach koncepcji „Smart farming” powstają nowe technologie produkcyjne.

Wymóg cyfryzacji dotyczy wszystkich branż, również już działających przedsiębiorstw. Do tego konieczna jest rozbudowa infrastruktury internetu szerokopasmowego, jak i sieci telefonii komórkowej w standardzie 5G, a w przyszłości również 6G.

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Gesamtpaket mit Internet, Schulen, Kultur & Sport müsse stimmen. In Zukunft müssen Wohnquartiere hochmodern und klimaeffizient sein und co-working spaces bieten.

Nach Ansicht von Dr. Vetter würden die Chancen des sanften Tourismus zu wenig genutzt. Während auf Rügen die Kapazitäten voll ausgelastet seien, wäre das Hinterland mit seinen Seen und dem Stettiner Haff zu wenig erschlossen. Es brauche verknüpfte Angebote, wie Sterne-Resorts, Wellness und Spa und Wassersport. Die COVID-19-Pandemie sei eine Chance für die Entdeckung des Stettiner Umlands.

Frau Stróżyńska fasste zusammen, dass der Vortrag verdeutliche, welch breites Spektrum an Informationen die Entwicklung von Zukunftsbranchen erfordere und fragte, welche Daten für die Zusammenarbeit benötigt würden.

Dr. Vetter hob Daten zu Wanderungsbewegungen vor: Woher und Wohin? Welche Altersstruktur? Weiterhin würden Angaben zu Flächen für Investitionen benötigt. In Mecklenburg-Vorpommern würden im Investguide auch private Baugrundstücke erfasst. Beides sei wichtig, um Investoren vollumfänglich bedienen zu können.

Frau Stróżyńska verwies auf das Entwicklungs- und Handlungskonzept der Euroregion Pomerania, das zeige, dass in diesem Bereich Handlungsbedarf bestehe.

Auf die Nachfrage von **Herrn Meyer** nach besonderem Harmonisierungsbedarf zwischen den auf deutscher und polnischer Seite vorliegenden Daten., hob Dr. Vetter insbesondere Daten zu privaten Baugrundstücken hervor, welche durch die auf deutscher Seite durch die Bau- und Liegenschaftsämter und auf polnischer Seite durch die Kommunen bereitgestellt werden müssten.

Kolejną szansą jest ekonomia kreatywna: wiele przedsiębiorstw opuszcza Berlin i udaje się na teren powiatu Pomorze Przednie-Greifswald. Tu można jeszcze w akceptowalnej cenie nabyć dom i kawałek ogrodu. Zgadzać musi się całościowy pakiet obejmujący internet, szkoły, kulturę i sport. W przyszłości tereny mieszkaniowe muszą być wysoce nowoczesne i efektywne klimatycznie oraz oferować przestrzenie co-workingowe. Zdaniem dr Vettera w zbyt małym stopniu wykorzystywane są szanse łagodnej turystyki. Podczas gdy na Rugii w pełni wykorzystane są wszelkie możliwości, zaplecze wraz z jego jeziorami i Zalewem Szczecińskim jest zbyt mało zagospodarowane. Potrzebne są powiązane oferty takie, jak gwiazdkowe hotele, wellness i spa oraz sporty wodne. Pandemia Covid stanowi szansę rozwoju dla otoczenia Szczecina.

Pani Stróżyńska wskazała, że referat pokazuje wyraźnie, jak szerokie spektrum informacji potrzebne jest do rozwoju branż przyszłości i zapytała, jakie dane potrzebne są do współpracy.

Dr. Vetter podkreślił dane dotyczące ruchów migracyjnych: skąd i dokąd? Jaka jest struktura wiekowa? Poza tym potrzebne są informacje dotyczące terenów pod nowe inwestycje. W Meklemburgii-Pomorzu Przednim w Przewodnikach po Terenach Inwestycyjnych ujęte są również prywatne działki budowlane. Oba rodzaje informacji są potrzebne do tego, aby móc w pełni obsłużyć inwestorów.

Pani Stróżyńska zwróciła uwagę na Koncepcję Rozwoju i Działania Euroregionu Pomerania, które pokazuje, iż w tym zakresie występują luki w działaniach.

Odpowiadając na pytanie **Pana Meyera** o szczególne potrzeby z zakresu harmonizacji po stronie polskiej i niemieckiej w kontekście danych, Pan dr Vetter podkreślił w szczególności informacje dotyczące prywatnych działek budowlanych, które po

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Sven Friedrich, Infrastruktur & Umwelt Potsdam, fragte, ob es einen umfassenden Überblick zu grenzüberschreitender Forschung gäbe. Herr **Dr. Vetter** räumte ein, dass es diesen vollumfänglich nicht gäbe und mehr Informationen wünschenswert wären. Mit der Wojewodschaft Westpommern und der Universität Stettin bestünde aber ein enger Austausch, sehr gute Kontakte gäbe es zur Smart City und IT-Szene. Das Potenzial sei groß und Berlin nicht zu vergessen.

Auf eine die Frage nach den Folgen von Industrie 4.0 auf die Gesellschaft, machte Herr **Dr. Vetter** deutlich, dass Digitalisierung ein globaler Trend sei, dem man sich stellen und den man gestalten müsse. Er sähe darin große Chancen, die genutzt werden müssen.

Vermarktung von Gewerbeflächen für Zukunftsbranchen

Silvio Moritz, Geschäftsführer der ICU Investor Center Uckermark GmbH bestätigte, dass die Entwicklungsachse Berlin-Stettin enorme Chancen biete, auch für die Uckermark. Die Metropolregion Stettin müsse gemeinsam wahrgenommen werden.

In der Uckermark seien althergebrachte Industrien wie die Petrochemie und die Papierindustrie dominant. Aber auch Zukunftstechnologien, z.B. zur Erzeugung von Wasserstoff durch Windenergie, spielten eine immer größere Rolle.

In der Gewerbeflächenvermarktung habe ICU neue Wege beschritten und biete in einem 3-D Viewer Investoren eine reale Vorstellung der verfügbaren Gewerbeflächen. Damit sei man sehr erfolgreich:

stronie niederländischer müssten die Urteile der polnischen Regierung zu den Verhandlungen mit der polnischen Regierung.

Sven Friedrich, Infrastruktur & Umwelt Potsdam, fragte, ob es einen umfassenden Überblick zu grenzüberschreitender Forschung gäbe. Herr **Dr. Vetter** räumte ein, dass es diesen vollumfänglich nicht gäbe und mehr Informationen wünschenswert wären. Mit der Wojewodschaft Westpommern und der Universität Stettin bestünde aber ein enger Austausch, sehr gute Kontakte gäbe es zur Smart City und IT-Szene. Das Potenzial sei groß und Berlin nicht zu vergessen.

Auf eine die Frage nach den Folgen von Industrie 4.0 auf die Gesellschaft, machte Herr **Dr. Vetter** deutlich, dass Digitalisierung ein globaler Trend sei, dem man sich stellen und den man gestalten müsse. Er sähe darin große Chancen, die genutzt werden müssen.

Marketing przestrzeni komercyjnej dla branż przyszłości

Silvio Moritz, Dyrektor ICU Investor Center Uckermark sp. z o.o. potwierdził, że oś rozwojowa Berlin-Szczecin daje ogromne szansę, również dla regionu Uckermark. Należy wspólnie uświadomić sobie znaczenie Regionu Metropolitalnego Szczecina.

W Uckermark dominują gałęzie przemysłu o ugruntowanej pozycji, takie jak przemysł petrochemiczny i papierniczy. Ale również technologie przyszłości, np. produkcja wodoru przy pomocy energii wiatrowej, odgrywają coraz większą rolę.

ICU otworzyła nowe możliwości w zakresie marketingu terenów przemysłowych i oferuje inwestorom realną prezentację dostępnych terenów przemysłowych w trójwymiarowej przeglądarce.

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Die ICU GmbH erhalte 20 hochkarätige Anfragen jährlich über ein Investitionsvolumen von aktuell 2,2 Mrd. EUR, für Flächen von 70 ha und Bedarf 2.000 Arbeitsplätze. Vollumfänglich seien diese Anfragen kaum zu bedienen, und müssten weitergegeben werden, auch an die Kollegen aus Mecklenburg-Vorpommern. Dies sei eine Win-Win-Situation, denn so entstünden Arbeitsplätze in unmittelbarer Nachbarschaft. In der Uckermark gäbe es noch Freiflächen mit einer Fläche von 282 ha, davon seien aber 255 ha nicht schnell verfügbar, da die Flächen noch entwickelt werden müssen. Aktuell seien größere freie Flächen nur noch in Schwedt verfügbar.

Ein Zukunftsthema sei grüner Wasserstoff, welcher die Raffinerie in Schwedt/Oder versorgen könne. In diesem Zusammenhang sei auch die Initiative für einen Innovation Campus Schwedt zu sehen. In unmittelbarer Nachbarschaft zum Industriegebiet sollen damit Forschung und Technologietransfer in den Disziplinen Umwelt- und Verfahrenstechnik oder Wasserstofftechnologie angesiedelt werden. Ein Projektmanagement werde in Zusammenarbeit mit dem Fraunhofer-Institut für Fabrikbetrieb und -automatisierung IFF Magdeburg derzeit aufgebaut. Informationsbedarf bestehe beim Thema Wanderungen und Unternehmenszusammenarbeit. Vor zwei Jahren habe die ICU GmbH die Potenzialstudie Recode Uckermark durchgeführt. Diese betrachte die Region auch über Grenzen hinweg.

Gefragt nach den Auswirkungen der Ansiedlung von Tesla auf den Arbeitsmarkt der Region unterstrich Herr Moritz, dass diese Ansiedlung eine für Berlin-Brandenburg einmalige Dimension habe, die mit Autostandorten wie Wolfsburg vergleichbar sei. Tesla decke seinen Bedarf an Fachkräften aus dem gesamten Berliner Umland und schaue sehr stark nach Polen. Auch die Uckermark liege im Einzugsbereich der neuen Fabrik, schließlich sei man

ICU Sp. z o.o. erhalte von hoher Klasse Investoren 20 Anfragen jährlich über ein Investitionsvolumen von aktuell 2,2 Mrd. EUR, für Flächen von 70 ha und Bedarf 2.000 Arbeitsplätze. Vollumfänglich seien diese Anfragen kaum zu bedienen, und müssten weitergegeben werden, auch an die Kollegen aus Mecklenburg-Vorpommern. Dies sei eine Win-Win-Situation, denn so entstünden Arbeitsplätze in unmittelbarer Nachbarschaft. In der Uckermark gäbe es noch Freiflächen mit einer Fläche von 282 ha, davon seien aber 255 ha nicht schnell verfügbar, da die Flächen noch entwickelt werden müssen. Aktuell seien größere freie Flächen nur noch in Schwedt verfügbar.

Tematem przyszłości jest zielony wodór, który mógłby zasilać rafinerię w Schwedt nad Odrą. W tym kontekście należy również postrzegać inicjatywę na rzecz Kampusu Innowacji w Schwedt. Badania i transfer technologii w dyscyplinach inżynierii środowiska i procesów lub technologii wodorowej mają zostać umiejscowione w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru przemysłowego. Struktura zarządzania tym projektem jest obecnie tworzone we współpracy z Instytutem Fraunhofers. Eksploatacji i Automatyzacji Fabryk w Magdeburgu.

Zapotrzebowanie na informację występuje w zakresie takich tematów jak migracje i współpraca przedsiębiorstw. Dwa lata temu Spółka ICU z o.o. przeprowadziła badania potencjału regionu Uckermark pod tytułem Recode Uckermark. Region był rozpatrywany również w ujęciu wychodzącym poza granice państwowe.

Na pytanie o konsekwencje inwestycji Tesli dla rynku pracy w regionie, Pan Moritz podkreślił, iż inwestycja ta ma wyjątkowy wymiar dla Berlina i Brandenburgii, porównywalny do takich lokalizacji przemysłu samochodowego w Niemczech, jak

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

nicht wesentlich weiter entfernt von Grünheide als beispielsweise Frankfurt (Oder).

Wolfsburg. Swoje zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników Tesla zaspakaja z całego otoczenia Berlina i coraz bardziej patrzy w tym kontekście na Polskę. W okręgu oddziaływania nowej fabryki znajduje się też Region Uckermark, tym bardziej, iż od Grünheide nie jest położony zdecydowanie dalej, niż na przykład Frankfurt nad Odrą.

Berufe der Zukunft – was ist wirklich wichtig? Und wie soll das festgestellt werden?

Zawody przyszłości – co jest naprawdę ważne? I jak to stwierdzić?

Dr. hab. Krzysztof Pietruszewicz, Professor an der Westpommerschen Technologischen Universität machte zu Beginn seines Beitrages deutlich, dass Industrie 4.0 und Digitalisierung für die künftige Arbeitswelt ganz wichtig sein werden.

Dr. hab. Krzysztof Pietruszewicz, profesor Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego wskazał na początku swojej wypowiedzi, iż Przemysł 4.0 i cyfryzacja są bardzo ważne dla przyszłego środowiska pracy.

Um konkurrenzfähig zu bleiben, sei es erforderlich, zeitnah an Informationsflüssen zwischen Forschungseinrichtungen und Unternehmen zu partizipieren und Geschäftsmodelle daran auszurichten. Das ginge nur mit einer entsprechenden Standardisierung. Das Referenzarchitekturmodell 4.0, kurz RAMI 4.0, organisiere Informationen zum Lebenslauf eines Gegenstandes von seiner Herstellung bis zur Entsorgung.

Pozostanie konkurencyjnym wymaga szybkiej partycypacji w przepływach informacji pomiędzy placówkami badawczymi a przedsiębiorstwami oraz odpowiedniego ukierunkowania modeli biznesowych na te przepływy. Jest to możliwe jedynie przy odpowiedniej standardyzacji.

Dieses Modell sei auch sehr gut anwendbar auf die Wissenschafts- und Forschungslandschaft. Die Stiftung „Plattform Industrie der Zukunft“, deren Mitglied Professor Pietruszewicz sei, habe festgestellt, dass es weder in Polen noch global standardisierte Informationen zu wissenschaftlichen Einrichtungen gäbe, welche sowohl global als auch lokal ihre Dienstleistungen anbieten. Jede Universität und Forschungseinrichtung habe erkannt, dass es entscheidend sei, das eigene Dienstleistungsangebot nach außen darzustellen. Dies zeige die unbedingte Notwendigkeit einer Bestandsaufnahme des Wissenspotenzials und der Bildungsmöglichkeiten in der Metropolregion Stettin und

Model architektury referencyjnej 4.0 w skrócie RAMI 4.0 organizuje informacje o cyklu życia przedmiotu od jego wykonania do utylizacji.

Model ten można bardzo dobrze zastosować również w odniesieniu do środowiska badań i nauki. Fundacja „Platforma Przemysłu Przyszłości”, której członkiem jest prof. Pietruszewicz, stwierdziła, że ani w Polsce ani w układzie globalnym nie ma wystandaryzowanych informacji dotyczących placówek naukowych, które oferują swoje usługi zarówno globalnie, jak i na rynkach lokalnych.

Każdy uniwersytet i każda placówka badawcza mają świadomość, iż decydujący dla nich jest odpowiednie prezentowanie na zewnątrz własnej oferty usługowej. Pokazuje to bezwzględną ko-

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

darüber hinaus. Zudem bestehe eine besondere Herausforderung darin, die Arbeit an den Forschungseinrichtungen für Investoren transparent und verständlich zu machen.

Professor Pietrusiewicz wies in diesem Zusammenhang darauf hin, dass die vernetzte Arbeitswelt der Industrie 4.0 neue Anforderungen an die Ausbildungsstelle. Heute seien berufliche Tätigkeiten sehr genau definiert und auf ein enges Aufgabefeld begrenzt. In der Zukunft würden die Aufgabefelder stärker verknüpft, das erfordere eine hybride Ausbildung. Der Ingenieur 4.0 müsse auch ein halber Informatiker und Betriebswirtschaftler sein. Die Technologische Universität Stettin biete bereits heute entsprechende Studiengänge an. In der Zukunft würden die Berufe innerhalb des Referenzarchitekturmodells neu definiert.

Zum Abschluss verwies Professor Pietrusiewicz darauf hin, dass er gemeinsam mit der Meeresakademie an einer Software zur Entscheidungsunterstützung für Investoren, diese benötige Eingangsinformationen zur Arbeitskräfteverfügbarkeit und -migration, zu Gewerbeflächen oder auch zu Ausbildung und Forschung. Zum Monitoringmodell empfahl er, sich zunächst über dessen Ziele zu verständigen und dann zu besprechen, wie der Zugang zu benötigten Informationen dauerhaft und systematisch sichergestellt werden könne.

notwendigkeit der Inventur des wissenschaftlichen Potenzials und der Möglichkeiten didaktischer in der Metropolregion Szczecin sowie darüber hinaus. Ein weiteres zentrales Problem besteht darin, den Investoren in einem verständlichen und übersichtlichen Format die in den Forschungseinrichtungen durchgeführten wissenschaftlichen Aktivitäten zu präsentieren.

In diesem Zusammenhang wies Prof. Pietrusiewicz darauf hin, dass die vernetzte Arbeitswelt der Industrie 4.0 neue Anforderungen an die Ausbildungsstelle. Heute seien berufliche Tätigkeiten sehr genau definiert und auf ein enges Aufgabefeld begrenzt. In der Zukunft würden die Aufgabefelder stärker verknüpft, das erfordere eine hybride Ausbildung. Der Ingenieur 4.0 müsse auch ein halber Informatiker und Betriebswirtschaftler sein. Die Technologische Universität Stettin biete bereits heute entsprechende Studiengänge an. In der Zukunft würden die Berufe innerhalb des Referenzarchitekturmodells neu definiert.

Zum Abschluss verwies Professor Pietrusiewicz darauf hin, dass er gemeinsam mit der Meeresakademie an einer Software zur Entscheidungsunterstützung für Investoren, diese benötige Eingangsinformationen zur Arbeitskräfteverfügbarkeit und -migration, zu Gewerbeflächen oder auch zu Ausbildung und Forschung. Zum Monitoringmodell empfahl er, sich zunächst über dessen Ziele zu verständigen und dann zu besprechen, wie der Zugang zu benötigten Informationen dauerhaft und systematisch sichergestellt werden könne.

Berufe der Zukunft – wo und wie werden wir arbeiten?

Dr. Magdalena Ławicka vom ICT-Cluster Westpommern bezeichnete IT-Sicherheit, Homeoffice

Zawody przyszłości – gdzie i jak będziemy pracowali?

Dr. Magdalena Ławicka z Zachodniopomorskiego Klastra ICT określiła bezpieczeństwo

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

und e-Commerce bzw. digitale Dienstleistungen als die Katalysatoren der Digitalisierung.

COVID-19 beschleunige den Prozess, Firmen stellen verstärkt auf digitale Dienstleistungen um und Arbeitnehmer erledigen immer mehr Aufgaben im Homeoffice. 89% der befragten Unternehmen einer Untersuchung zu den neuen Realitäten auf dem polnischen Arbeitsmarkt gingen davon aus, dass bereits in drei bis fünf Jahren nahezu jeder global vernetzt arbeiten werde.

Sie erläuterte, dass die zunehmende Digitalisierung die Nachfrage nach IT-Kompetenz steigern und die IT-Branche darauf angewiesen sein werde, sich immer stärker zu vernetzen, da der Bedarf nicht mehr aus dem lokalen oder regionalen Arbeitsmarkt gedeckt werden könne.

Frau Stróżyńska zeigte sich beunruhigt durch die zunehmende Ersetzung des Menschen und fragte sich, wer in Zukunft den Literaturnobelpreis bekommen werde? Beide Vorträge machten deutlich, dass es in Zukunft noch viel stärker darauf ankäme, sich immer weiter zu bilden.

Herr Meyer fügte hinzu, dass die Vorträge zeigten, dass Digitalisierung sowohl Chance und Herausforderung sei und fragte, welche Bildungsgänge und Qualifikationen angeboten werden müssen, um den zukünftigen Herausforderungen gerecht zu werden.

In Ihrer Antwort unterstrich Frau **Dr. Ławicka**, dass es vor allem darum gehe, Kompetenzen zu bündeln. Sehr wichtig werde es sein, analytisch zu denken, aber auch Technikverständnis sei wichtig. Um in der digitalen Arbeitswelt zu bestehen, sei es wichtig zu wissen, welche Kompetenzen verfügbar seien und welche fehlen würden.

Professor Pietruszewicz fügte hinzu, dass es darauf ankäme, die digitale Revolution sozial zu gestalten. Die Menschen müssten mitgenommen

systemów IT, pracę zdalną i e-commerce bądź usługi cyfrowe jako katalizatory cyfryzacji.

Pandemia Covid przyspiesza ten proces. Firmy w coraz większym stopniu przechodzą na cyfrowe świadczenie usług, a pracownicy coraz więcej zadań realizuje w formie pracy zdalnej. W ramach badania dotyczącego nowej rzeczywistości na polskim rynku pracy 89% ankietowanych przedsiębiorstw wychodziło z założenia, iż już w ciągu 3-5 lat prawie każdy będzie mógł pracować w globalnym układzie sieci.

Wyjaśniła, iż postępująca cyfryzacja powoduje wzrost popytu na kompetencje w zakresie IT, a branża IT będzie zdana na coraz większe usieciowienie, ponieważ takiemu zapotrzebowaniu nie da się sprostać w oparciu jedynie o lokalny bądź regionalny rynek pracy.

Pani Stróżyńska wyraziła swoje zaniepokojenie spowodowane coraz większym zastępowaniem ludzi i zapytała, kto w przyszłości otrzyma Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury. Oba wykłady wyraźnie pokazują, iż w przyszłości jeszcze bardziej będzie chodziło o to, aby się dokształcać.

Pan Meyer dodał, że wykłady pokazują, iż cyfryzacja jest zarówno szansą, jak i wyzwaniem. Zapytał więc, jakie kwalifikacje i elementy kształcenia należy zaoferować, aby móc sprostać tym przyszłym wyzwaniom.

W swojej odpowiedzi **Pani dr Ławicka** podkreśliła, że chodzi przede wszystkim o łączenie kompetencji. Bardzo ważnym będzie myślenie analityczne, ale również zrozumienie kwestii technicznych. Aby sprostać zadaniom stawianym przez cyfrowy świat pracy ważnym jest, aby wiedzieć jakie kompetencje się posiada, a gdzie występują jeszcze braki.

Profesor Pietruszewicz dodał, że chodzi o to, aby rewolucję cyfrową kształtować w sposób

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

werden und es brauche ein hohes Maß an Empathie, insbesondere auf Ebene der Entscheider und Führungskräfte. Es müssten adäquate Weiterbildungs- und Qualifizierungsangebote gemacht werden.

Auf die Frage von **Mathias Ruhnke vom Business-Inkubator Oderwerk Stettin**, ob es notwendig sei, die sozialen Auswirkungen der Digitalisierung durch einen gesetzlichen Rahmen zu regulieren, antwortete **Professor Pietrusewicz**, dass diese Diskussion intensiv im Rahmen der nationalen Plattform „Industrie der Zukunft“ geführt würde. Derzeit gäbe es in Polen fünf polnische European Digital Innovation Hubs. In diesen würden aktuell regionale Beiräte für Fragen der digitalen Umstrukturierung aufgebaut. Bis Ende 2021 werde jede Wojewodschaft solche Beiräte bestehend aus Vertretern des Wojewodschafts- und Marschallamts, von Wirtschaft, Hochschulen und Forschungseinrichtungen haben. Diese würden sich mit allen Fragen im Zusammenhang mit der Digitalisierung beschäftigen, auch ethischen und sozialen Fragen und entsprechende Informationen veröffentlichen.

soziales akzeptabel. Należy ukształtować świadomość ludzi, wymagany jest wysoki stopień empatii, w szczególności na poziomie decydentów i kadry kierowniczej. Należy zaproponować adekwatne oferty doskonalenia się i podnoszenia kwalifikacji.

Na pytanie **Mathiasa Ruhnke z Inkubatora Businessu Oderwerk Stettin**, czy istnieje konieczność regulacji społecznych konsekwencji cyfryzacji poprzez odpowiednie ramy prawne, Profesor Pietrusewicz odpowiedział, iż dyskusja ta intensywnie toczy się na forum narodowej platformy „Przemysł Przyszłości“. W chwili obecnej w Polsce funkcjonuje pięć polskich European Digital Innovation Hubs. Aktualnie w ich strukturze tworzone są regionalne rady do spraw restrukturyzacji cyfrowej. Do końca 2021 roku w każdym województwie powstaną takie rady, składające się z przedstawicieli urzędów wojewódzkich i marszałkowskich, gospodarki, szkolnictwa wyższego i placówek badawczych. Będą one zajmować się wszystkimi kwestiami związanymi z cyfryzacją, również aspektami etycznymi i społecznymi oraz publikować odpowiednie informacje.

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

Startups und Ausgründungen aus Universitäten

Dr. Wolfgang Blank, Geschäftsführer der WITENO GmbH und Präsident der IHK Neubrandenburg für das östliche Mecklenburg-Vorpommern brachte zu Beginn seine Freude zum Ausdruck, dass die Region Nord°Ost° mit seinen drei Viertel Millionen Einwohnern immer stärker von der Metropolregion Stettin wahrgenommen werde. Die Region besitze sehr viel Potenzial, starke Wissenschafts- und Forschungsstandorte und vereine knapp die Hälfte der Wirtschaftskraft Mecklenburg-Vorpommerns auf sich.

Im Lichte der Megatrends Konnektivität und New Work werde sich die Wertschöpfung in Zukunft grundlegend ändern. Wertschöpfungsstufen würden mehr und mehr ausgelagert. Für die Vereinigten Staaten würde erwartet, dass bis 2027 drei von fünf Amerikanern selbstständig tätig seien. Digitalisierung schaffe neue Möglichkeiten. Die grenzübergreifende Vernetzung von Wirtschaft und Wissenschaft sähe er in diesem Zusammenhang als große Chance, mit der sich die Unterschiede auf beiden Seiten der Grenze kreativ nutzen ließen.

Die Region Nord°Ost° sei dafür gut aufgestellt: im Rahmen der vom Bundeswirtschaftsministerium geförderten Start-Up-Initiative eXIST würde das digitale Innovationszentrum Greifswald Gründungen unterstützen, die Sichtbarkeit der Region erhöhen und ein Start-Up-Ökosystem aufbauen. Er offerierte, dieses Angebot grenzüberschreitend als StartUP Nord°Ost° / Nord°West° zu begreifen.

Von Herrn Meyer gefragt nach der Datenlage im Bereich Gründungsgeschehen unterstrich Dr. Blank, dass auf deutscher Seite entsprechende Daten von der IHK ausgewertet und aufbereitet werden. Dabei käme es aber darauf an, über allgemeine statistische Daten hinauszugehen, z.B. bei

Startupy i przedsiębiorstwa powstające na bazie badań uniwersyteckich

Dr Wolfgang Blank, Dyrektor Spółki WITENO z o.o. i Prezydent Izby Przemysłowo-Handlowej w Neubrandenburgu dla Wschodniej Meklemburgii-Pomorza Przedniego najpierw wyraził swą radość z tego, że Region Północ°Wschód° przy swoich $\frac{3}{4}$ miliona mieszkańców w coraz większym stopniu jest dostrzegany przez Region Metropolitalny Szczecina. Region dysponuje wieloma potencjałami, silnymi placówkami naukowo-badawczymi i reprezentuje prawie połowę potencjału ekonomicznego Meklemburgii-Pomorza Przedniego.

W świetle megatrendów takich, jak konektywność i New Work w przyszłości zasadniczo zmieni się sposób wytwarzania ekonomicznej wartości dodanej. Poszczególne etapy jej wytwarzania w coraz większym stopniu będą podlegać procesom outsourcingu. Oczekuje się, że do 2027 r. w Stanach Zjednoczonych trzech z pięciu Amerykanów będzie prowadzić własne przedsiębiorstwa. Cyfryzacja stwarza nowe możliwości. Transgraniczne usieciowienie gospodarki i nauki postrzega on w tym kontekście jako wielką szansę, w oparciu o którą można kreatywnie wykorzystać różnice występujące po obu stronach granicy.

Region Północ°Wschód° jest do tego dobrze przygotowany: w ramach dofinansowanej przez Federalne Ministerstwo Gospodarki Inicjatywy startupowej eXIST cyfrowe Centrum Innowacyjności wspiera startup-y, zwiększa rozpoznawalność regionu i rozwija ekosystem startup-ów. Zaproponował on, aby ofertę tę wykorzystać transgranicznie jako startup Północ°Wschód° / Północ°Zachód°.

Pytany przez Pana Meyera o kwestie danych w zakresie powoływanych do życia nowych przedsiębiorstw, Pan dr Blanck podkreślił, że po stronie

MODELL EINES GRENZÜBERGREIFENDEN MONITORINGS

– innovative Maßnahmen der Datenerhebung
in der Metropolregion Stettin (INT 179)

2020 - 2022

der Inanspruchnahme von Krediten. Behördliche Daten seien schnell veraltet, was bei der sich dynamisch entwickelnden Start-Up-Szene ein großer Nachteil sei. Informationen sollten für die deutsche und polnische Seite aufgearbeitet und vergleichbar gemacht werden. Eine Matching-Plattform wäre darüber hinaus sehr hilfreich, wo Start-Ups Ressourcen suchen bzw. anbieten könnten.

niemieckiej odpowiednie dane mogą być oceniane i przygotowywane przez Izbę Przemysłowo-Handlową. Chodzi przy tym jednak o to, aby wyjść poza ogólne dane statystyczne, np. wykorzystanie kredytów. Dane urzędowe są szybko przestarzałe, co jest niekorzystne w kontekście dynamicznie rozwijającego się środowiska startup-ów. Informacje powinny być przygotowane dla strony polskiej i niemieckiej oraz przetworzone w porównywalne formaty. Poza tym bardzo pomocna byłaby platforma matchingowa, na której startupy mogłyby poszukiwać bądź oferować swoje zasoby.

Zusammenfassung der Veranstaltung und Verabschiedung

Thomas Meyer dankte den Referenten und Teilnehmern des Workshops für ihre Beiträge.

Jacek Wojcikowski unterstrich, dass er sehr positive Eindrücke mit nach Hause nehme. Alles was wir gemeinsam auf beiden Seiten der Grenze machen, nütze uns gegenseitig. Nur als gemeinsame Region sei die Metropolregion konkurrenzfähig. Und auch wenn Digitalisierung und Industrie 4.0 auf den ersten Blick Herausforderungen seien, wären langfristig damit große Chancen verbunden.

Irena Stróżyńska hob hervor, dass der Workshop die große Bereitschaft und das große Potenzial zur Zusammenarbeit gezeigt habe. Die Auswirkungen der Digitalisierung auf den Arbeitsmarkt werden die Metropolregion noch stark beschäftigen. Die Beiträge lieferten wichtige Ansatzpunkte für die Erarbeitung des „Modells eines grenzüberschreitenden Monitorings“ an der Schnittstelle zwischen Wirtschaft, Wissenschaft und Gesellschaft. Abschließend lud sie die Teilnehmer ein, sich die Auftaktkonferenz des Projektes am 2. Dezember 2020 nicht entgehen zu lassen.

Podsumowanie warsztatu i pożegnanie

Thomas Meyer podziękował uczestnikom i referentom warsztatów za ich współpracę.

Jacek Wojcikowski podkreślił, iż odniósł bardzo pozytywne wrażenie. Wszystko, co wspólnie robimy po obu stronach granicy wzajemnie nam służy. Tylko jako wspólny region, region metropolitalny jest konkurencyjny. Nawet jeżeli cyfryzacja i przemysł 4.0 na pierwszy rzut oka stanowią wyzwania, to jednak długofalowo związane są z nimi duże szanse.

Irena Stróżyńska podkreśliła, iż warsztaty pokazały dużą gotowość i duży potencjał do współpracy. Konsekwencje cyfryzacji dla świata pracy będą jeszcze bardzo zajmować region metropolitalny. Wypowiedzi stanowią ważny punkt wyjścia do opracowania „monitoringu transgranicznego” w interfejsie pomiędzy gospodarką, nauką i społeczeństwem. Następnie zaprosiła uczestników do wzięcia udziału w konferencji inauguracyjnej projektu w dniu 2 grudnia 2020 roku.